

**Counter
Balance**

Challenging
the European
Investment
Bank

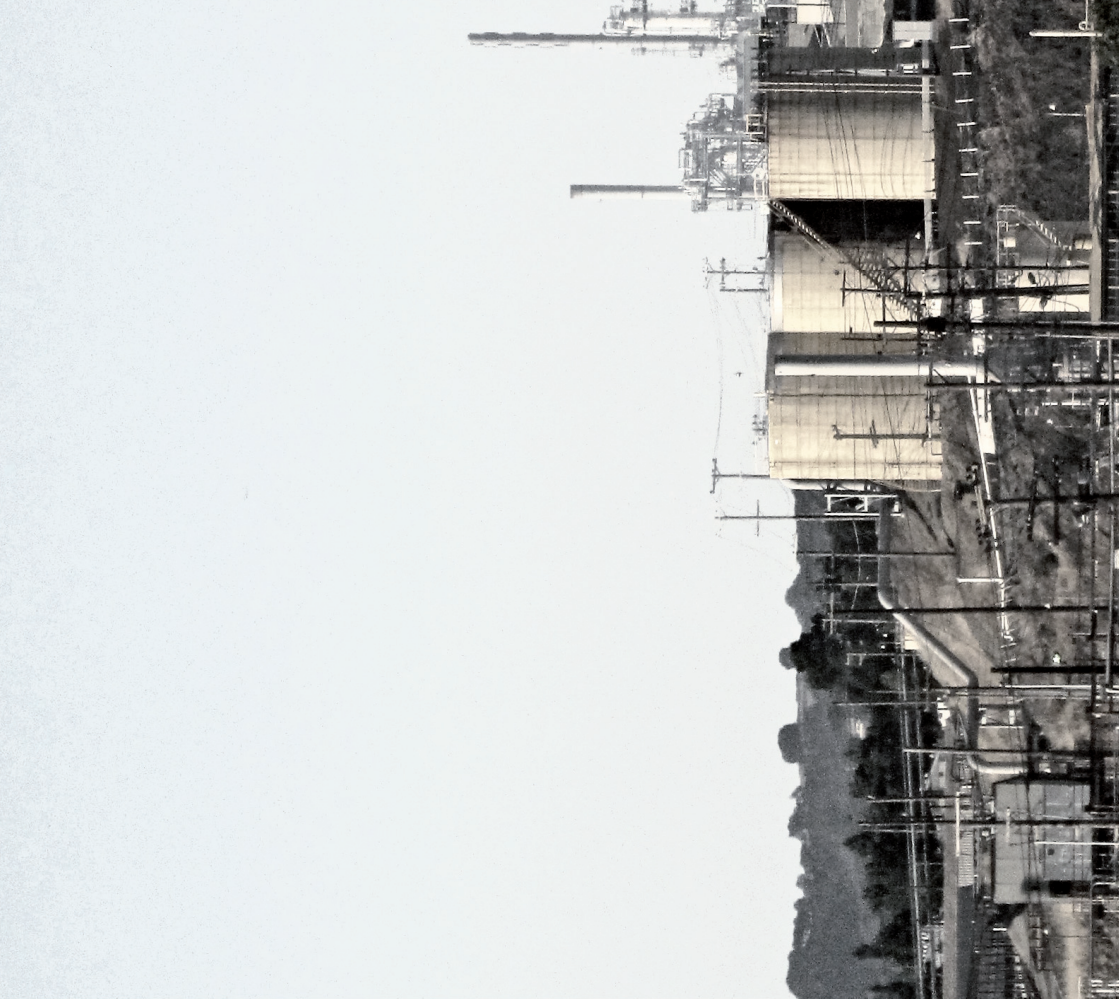
Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarországon

**TÉNYEK ÉS TÉVHITEK:
EURÓPA ÉS AZ ENERGIABIZTONSÁG**

FENNTARTHATÓ EURÓPA

AZ EURÓPAI UNIÓ EGYIK KIEMELT
CÉLKITŰZÉSE A KÖRNYEZET
VÉDELME. ÁLLAMPOLGÁRAI A
KÖZÉRDEKET SZOLGÁLÓ BEFEK-
TÉSEKET VÁRNAK, MELYEK
UGYANAKKOR A KLÍMAVÁL-
TOZÁS ELLEN IS HATNAK ÉS
MEGÁLLÍTJÁK A TERMÉSZETI
ERŐFORRÁSOK CSÖKKENÉSÉT.

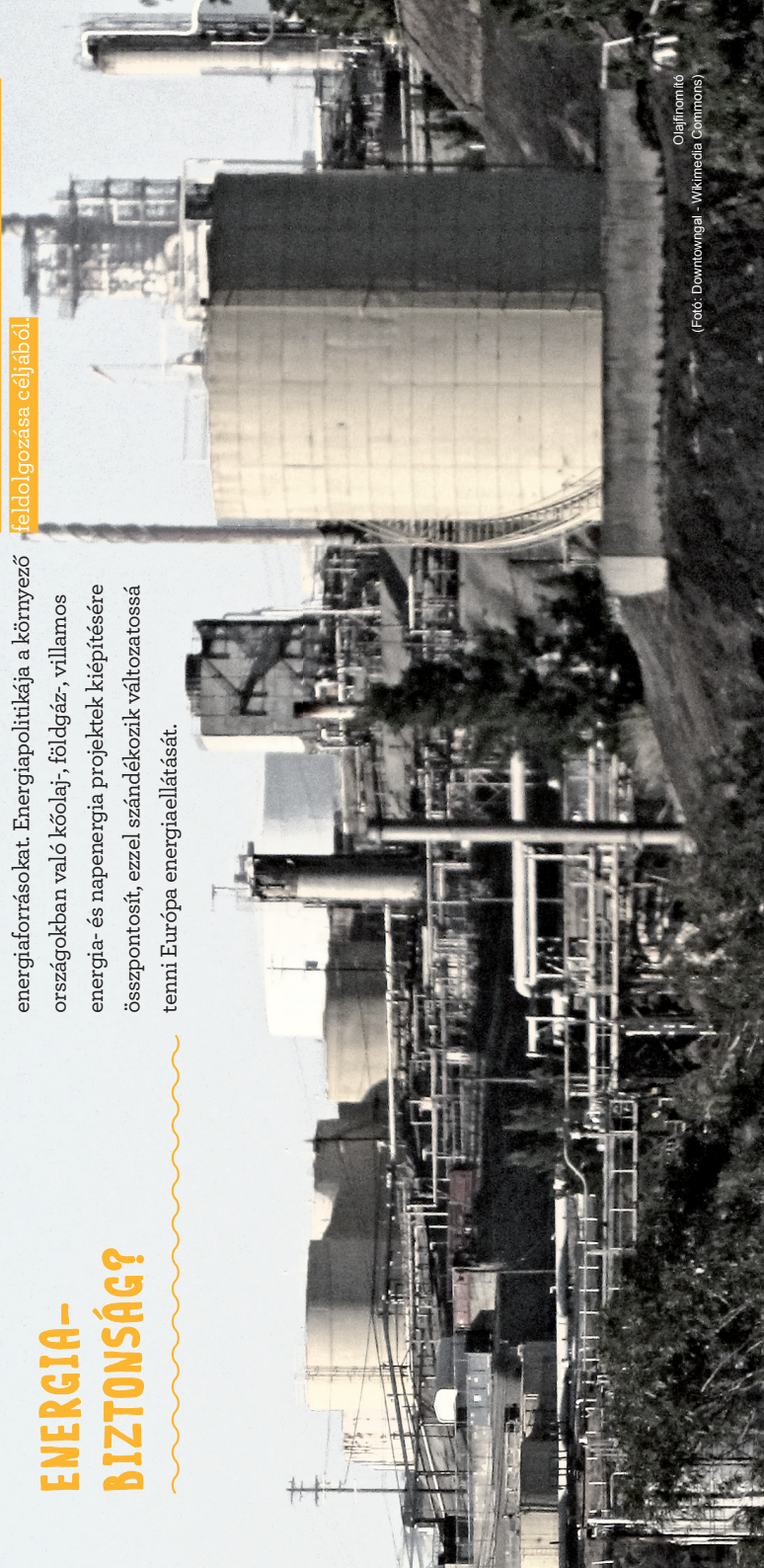
*Az EU felismerte, hogy a globális
környezeti problémák megoldásához
és gazdaságának fenntarthatóbbá
tételéhez saját fosszilis-energia-
fogyasztásának drasztikus csökken-
tése szükséges.*

Úgyanakkor az EU részese egy országok közötti globális energiaforrás-versenynek. Megrémlve attól, hogy Oroszország esetleg elzárja a gázcsapot, illetve az energiaforrásokban gazdag pl. közel-keleti és a Maghreb-térségben kitörő egyre több konfliktustól, az EU igyekszik leépíteni a kiszámíthatatlan energiaforrásokat. Energiapolitikája a környező országokban való kőolaj-, földgáz-, villamos energia- és napenergia projektek kiépítésére összpontosít, ezzel szándékozik változtatossá tenni Európa energiaellátását.

ENERGIA- BIZTONSÁG?

Földgáz- és kőolajszállító távvezetékek épülnek Oroszország, a Kaszpi-tenger, a Közel-Kelet, Nigéria és Kazahsztán felől. A Maghreb-régióval az EU villamosenergia-kapcsolatot alakított ki. Európa fontosabb tengeri kikötőiben gázterminalokat és olajfinomítókat létesítenek az import tárolása és feldolgozása céljából.

AZ EU-N KÍVÜLI HATÁSOK

Az elmúlt évtizedekben számos példa illusztrálta, hogy a kőolaj- és földgáz projektek károsítják a szegényeket, és aláássák a szegénység megszüntetését és az éghajlatvédelmet célzó nemzetközi erőfeszítéseket. A kőolajat és földgázt leggyakrabban nem demokratikus országban termelik ki, egyre növekvő szakadékot hozva létre a gazdag ill. a nélkülöző rétegek között.

Ezekben az esetekben a kőolaj és a földgáz exportja az államkincstár bevételeit gyarapítja (és sok esetben magánzsebeket is), míg a lakosoknak energia sem jut. A helyzetet csak súlyosbítja, hogy a kormányok – nemzetközi pénzügyi szervezetek félrenézése mellett – az üzemanyag- és áramtámogatások csökkentésén dolgoznak, ezzel teljesen elérhetetlenné téve az energiát a szegényebbek számára.

Továbbá a bányászati projektekbe való hatalmas beruházások, valamint az országot átszelő táv- és villamos vezetékek általában veszélyeztetik a helyiek életkörülményeit, megélhetését.

A multinacionális Glencore „MCM” rézbányája Zambiában, amely súlyos környezeti és szociális károkat okoz. (Fotó: Anne-Sophie Simpère)

A TRANSZ-SZAHARAI GÁZVEZETÉK

Algéria gazdaságának gerincét kőolaj- és földgázkészletei képezik, nagy mennyiségben szállít földgázt Európába. A távvezetékek szaharai terül etekről szállítanak földgázt a Földközi-tenger partvidékére finomítás céljából.

2009-ben Algéria Nigerral és Nigériával együtt megállapodást írt alá egy többmilliárd dolláros távvezeték kiépítéséről, a nigériai földgáz mediterrán térségbe történő szállításáról a Szaharán keresztül. A tervek szerint a vezeték összekötné a már létező, Földközi-tenger alatt áthaladó, a Maghreb-országokat Európával összekötő Medgaz és Galsi vezetéseket.

Algéria becslések szerint közel 12 milliárd hordónyi olajtartalékkal rendelkezik, ami érdeklő a külföldi olajcégeket. Ugyanakkor nagy a szegénység és magas a munkanélküliség aránya, főleg a fiatalság körében. 2011 januárjában komoly tüntetések törttek ki az élelmiszerárak és a munkanélküliség növekedése miatt, és a biztonsági erőkkel történt összecsapás során két ember életét veszítette.

A közelmúltban történt mali iszlamista felkelőkkel szembeni francia közbeavatkozás fényében elgondolkodhatunk rajta, hogy vajon hozzájárulnak-e a gáz/olajvezetékek bárki energiabiztonságához?

MI KÖZE VAN EURÓPA BANKJAINAK AZ ENERGIABIZTONSÁGHOZ?

Az európai közbankok, az Európai Beruházási Bank (EIB) valamint az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) milliárdokkal segítik az energiaügyi beruházásokat, ezzel meghatározó szerepük van az Európa jövőbeli energia- és éghajlatpolitikájával kapcsolatos döntésekben. Ugyanakkor a két bank megtudná gyorsítani az EU átállását egy anyag- és energiahatékony társadalommá.

PALAGÁZ: AZ ENERGIABIZTONSÁG MITOSZA?

A külföldről importált fosszilis

tüzelőanyagok csak látszólagos alternatívája a határokon belüli fosszilis készletek felkutatása. Az USA-ban a palagáz-kitermelés ugyan átmenetileg csökkentette az

importfüggőséget, azonban az elemzések szerint a kitermelés USA-szinten veszteséges és a legjobb mezők máris leszálló ágban vannak. Tehát az energiabiztonságot inkább nehezíti, hogy az USA a palagázzal csak elodázza az anyag- és energiahatékonny, megújuló energiákon alapuló gazdaságra való váltást, és továbbra is a hamis fosszilisenergia-bőség álomképebe ringatja magát.

Európa felhasználható palagáz-készletének mennyisége erősen kérdéses. Az USA-hoz

képest nagyobb népsűrűség, a bonyolultabb geológia miatt tanulmányok szerint a palagáz-fejlesztések még kevésbé érnék meg Európában, még lassabban indulhatnak csak be, azaz a palagáz nem alkalmas az átmeneti üzemanyag szerepére.

A környezeti kockázatok is jelentősek. A kinyeréshez használt hidraulikus repesztéses módszerben számos kémiai adalékanyagot alkalmaznak, melyek bekerülhetnek a víz-készletekbe. Egyre több elemzés támasztja alá, hogy a palagáz (melynek nagy része metán) kitermelésével járó üvegházhatású gáz kibocsátás hosszú távon nem kevesebb, mint a széné vagy a többi fosszilisé.

A palagázt számos ország döntéshozói túl nagy kockázatnak tartják – Franciaország és Bulgária már be is tiltotta a repesztést.

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

△ Palagáz – nem hagyományos és nem kívánatos; a Föld Barátaí Európa 2012-es kiadványa magyar verziója

http://www.mtvsz.hu/dynamic/energia_kirna/mtvsz_palagaz_jelentes_magyar.pdf

△ Energiabiztonságról

http://www.mtvsz.hu/dynamic/energiabiztonsag_kinek_miert.pdf

http://www.mtvsz.hu/dynamic/hitek_es_tehitek_a_rebucco_gazveszelekr_2011.PDF

△ Beyond our borders, a critique of the external dimension of the EU energy policy and its financing mechanisms, Campagna per la riforma della banca mondiale, January 2012.

<http://www.counterbalance-eib.org/wp-content/uploads/2012/04/BEYOND-OUR-BORDERS.pdf>

OUR-BORDERS.pdf

△ Changing Perspectives – How the EU budget can shape a sustainable future, CEE Bankwatch a.o., November 2010.

http://bankwatch.org/publications/changing_perspectives-how-eu-budget-can-shape-sustainable-future

△ Energy security or energy grab? – Counterbalance, March 2011.

<http://www.counterbalance-eib.org/?p=982>

A 2050-ES ENERGIAPOLITIKA

A valós energiabiztonság elérése érdekében Európának figyelembe kell vennie a Föld eltartóképességének határait; a bolygó kontinuitozott erőforrásait pedig igazságosabban kell elosztani a világban.

A helyett, hogy határain kívüli kőolaj- és földgáz kitermelésekbe fektet, az EU-nak csökkentenie kellene fosszilis energiafelhasználását, ezzel károsanyag-kibocsátását. Csökkentse gazdasági növekedési terveit, válasszon alternatív fejlődési útvonalat a fosszilis-alapú gazdaság helyett.

Fektessen be határain belül megújuló energiába, az elavult iparágak helyett. Mivel a kőolaj- és földgáz piac egyre ingatagabbá és gyengébbé válik, Európának el kellene kerülnie az ilyen megbízhatatlan készletektől való függést.

Az utóbbi évek hirtelen energiaár-növekedései jól példázzak, hogy a decentralizált, hálózattól független alternatívákba való befektetések tehetik rugalmasabbá a gazdaságot.

Nemzetközi szinten pedig figyelmet kell fordítani a szegényebb rétegek energiaszükségleteire. Az energiához és más forrásokhoz való igazságosabb hozzáférés a jövőbeni konfliktusokat is megelőzhetné.

A kiadvány az Európai Unió támogatásával készült. Tartalmáért a CourterBalance és a kiadó felel, nem tekinthető az EU álláspontjának.

Palagáz-ellenes tüntetők az Európai Parlamentnél (Fotó: Föld Barátai Európa)